

Krajský úřad Královéhradeckého kraje odbor organizační a právní -2-		Č. dop.
JID: 63084/2019/KPM Došlo: 14-06-2019		Zprac.
Č.j. KUPM-19022/09/2019	Příloha	Spis. znak

Sp. zn. 3240/2019/VOP/MST
Č. j. KVOP-27477/2019
Datum 13. června 2019

Vážená paní
JUDr. Ivana Křečková
ředitelka
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Pivovarské nám. 1245
500 03 Hradec Králové

Vážená paní ředitelko,

v souladu s § 16 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv¹, si Vás dovoluji požádat o poskytnutí informací, které jsou nezbytné k posouzení podnětu, jímž se na veřejnou ochránkyni práv obrátil

Na základě jeho podnětu zahájil zástupce veřejné ochránkyně práv JUDr. Stanislav Křeček šetření, v jehož průběhu se zabývá postupem Městského úřadu Smiřice.

Potřebné informace se týkají opravy kanalizační přípojky u domu

požádal Městský úřad Smiřice, aby vydal rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona², jímž by nařídil panu strpění prací na sousedním pozemku. Městský úřad Smiřice však této žádosti nevyhověl. podal proti tomuto postupu stížnost, kterou městský úřad vyřídil sdělením ze dne 15. 5. 2019, č. j. SMI/2418/TA/19/HT. poté zástupci veřejné ochránkyně práv sdělil, že požádá Krajský úřad Královéhradeckého kraje, aby tento způsob vyřízení stížnosti přešetřil.

Vážená paní ředitelko, dovoluji si Vás požádat o sdělení, k jakému závěru krajský úřad po posouzení stížnosti dospěl. Postačí, pokud krajský úřad zašle kopii písemnosti, v níž odpověděl. **Prosím, aby krajský úřad zaslal svou odpověď nejpozději do 31. 7. 2019.** Za vyhovění mé žádosti předem děkuji.

Bude-li třeba, může další informace poskytnout pracovník Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Martin Studnička (tel. č. 542 542 379, e-mail martin.studnicka@ochrance.cz), který byl pověřen shromážděním podkladů, z nichž bude zástupce veřejné ochránkyně práv při svém hodnocení věci vycházet.

1 Všechny státní orgány a osoby vykonávající veřejnou správu jsou v mezích své působnosti povinny poskytovat veřejnému ochránci práv při šetření pomoc, kterou si vyžádá.

2 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Za Vaši pomoc předem děkuji.

S pozdravem

Mgr. Jana Gregorová v. r.
vedoucí odboru stavebního řádu a životního prostředí
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

TATO KOPIE SOUHLASÍ S ORIGINÁLEM
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
④
Zajišťovací prvek:
Jméno: <i>Machová</i> Datum: <i>17.06.2019</i>

75431/2019/KHK

KUKHK-19022/OP/2019

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

VÁŠ DOPIS ZN.: 3240/2019/VOP/MST, čj. KVOP-27477/2019
 ZE DNE: 13.06.2019
 NAŠE ZNAČKA (č. j. nebo sp. zn.): KUKHK-19022/OP/2019

Vážená paní
 Mgr. Jana Gregorová
 vedoucí odboru stavebního
 řádu a životního prostředí
 Údolní 39
 602 00 Brno

VYŘIZUJE: Bc. Jana Macháčková
 ODBOR | ODDĚLENÍ: organizační a právní/stížností a dozoru obcí
 LINKA | MOBIL: 495 817 126
 E-MAIL: jmachackova@kr-kralovehradecky.cz

DATUM: 16.07.2019

Počet listů: 1
 Počet příloh: 1 / listů: 0
 Počet svazků: 0
 Sp. znak, sk. režim: 52.2, V/5

Sdělení ve věci šetření podnětu pana _____

Vážená paní magistro,

dopisem ze dne 13.06.2019 jste se obrátila na JUDr. Ivanu Křečkovou, ředitelku Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, a to ve věci podnětu _____, náměstí _____, Městského úřadu Smiřice. Obsahem podnětu _____ je stížnost na postup _____

_____ podal u Krajského úřadu Královéhradeckého kraje žádost o přešetření stížnosti vyřízené Městským úřadem Smiřice. Požadujete poskytnutí kopie odpovědi krajského úřadu na žádost, respektive stížnost _____

Dnešního dne vypravil odbor územního plánování a stavebního řádu krajského úřadu sdělení ze dne 16.07.2019, evidované pod čj. KUKHK-ST-56/OP/2019-5, a to _____ a Městskému úřadu Smiřice. Kopii tohoto sdělení Vám zasíláme v příloze.

S pozdravem

Mgr. Alena Koukalová v. r.
 vedoucí oddělení stížností a dozoru obcí

Příloha:
 Sdělení ze dne 16.07.2019, čj.: KUKHK-ST-56/OP/2019-5

Pivovarské náměstí 1245 | 500 03 | Hradec Králové
 tel.: 495 817 280 |
 e-mail: ikreckova@kr-kralovehradecky.cz
www.kr-kralovehradecky.cz

Vstřícný, rychlý a profesionální úřad
 – spokojený občan.

ombudsman
veřejný ochránce práv

Vaše značka KUKHK-19022/OP/2019
Sp. zn. 3240/2019/VOP/MST
Č. j. KVOP-35848/2019
Datum 13. srpna 2019

Vážená paní
JUDr. Ivana Křečková
ředitelka
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Pivovarské nám. 1245
500 03 Hradec Králové

Vážená paní ředitelko,

v příloze tohoto dopisu Vám zasílám zprávu o posouzení podnětu, jímž se na mě obrátil
Podnět se týkal
žádosti o vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona¹, které Městský úřad Jaroměř
nevyhověl dvěma sděleními ze dne 18. 3. 2019, č. j. SMI/1338/Výst/19/HA, a ze dne 5. 4.
2019, č. j. SMI/1742/Výst/19/HA.

Své šetření jsem původně zahájil pouze vůči postupu Městského úřadu Jaroměř.
Později se však na základě stížnosti vyjádřil k věci rovněž Krajský úřad
Královéhradeckého kraje, a to sdělením ze dne 16. 7. 2019, č. j. KUKHK-ST-56/OP/2019.
Vzhledem k tomu, že krajský úřad vycházel z toho výkladu ustanovení § 141 stavebního
zákonu, který je dle mého názoru třeba odmítnout, zahrnul jsem do svého šetření i postup
krajského úřadu.

Své právní hodnocení jsem uvedl ve zprávě o šetření. Prosím, abyste s jejím obsahem
seznámila pracovníky krajského úřadu, kteří se případem zabývali. Současně žádám, aby se
krajský úřad v souladu s § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv²,
k mým zjištěním vyjádřil, a to do 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

Děkuji za veškerou pomoc, které se mi při řešení této věci dostává.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha
Zpráva o šetření

1 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

2 Zjistí-li veřejný ochránce práv šetřením porušení právních předpisů či jiná pochybení, vyzve úřad, aby se k jeho zjištěním ve lhůtě 30 dnů vyjádřil.

Zpráva o šetření

ve věci uložení povinnosti strpět provedení prací na sousedním pozemku

Dne 16. 5. 2019 se na veřejnou ochránkyni práv obrátil [redacted] (dále jen „stěžovatel“). Obsahem jeho podnětu byl nesouhlas s postupem Městského úřadu Smiřice (dále jen „městský úřad“), který nevyhověl jeho žádosti o vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona¹.

Stěžovatel se konkrétně domáhal vydání rozhodnutí, jímž by městský úřad nařídil vlastníkovi pozemku p. č. [redacted] v k. ú. Habřina², [redacted], aby strpěl provedení udržovacích prací na stěžovatelově kanalizační přípojce. Přípojka stěžovatele je zčásti uložena v pozemku pana [redacted]. Této žádosti městský úřad nevyhověl a stěžovatele o tom pouze vyrozuměl, aniž vydal správní rozhodnutí. Krajský úřad Královéhradeckého kraje (dále jen „krajský úřad“) neshledal v tomto postupu pochybení. Vytkl však městskému úřadu, že nevyřídil správně stěžovatelovu žádost o nahlížení do spisu, který městský úřad ke svému postupu vedl.

Vyřízení podnětu jsem se ujal já, neboť veřejná ochránkyně práv Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., využila možnosti, dané jí ustanovením § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv³, a přenesla na mě některé oblasti své působnosti, mj. i oblast stavebního práva. Poté, co jsem v této věci zahájil šetření a shromáždil potřebné informace, vydávám tuto zprávu, v níž se k postupu městského a krajského úřadu vyjadřuji.

A. Shrnutí závěrů

Podle § 141 odst. 1 stavebního zákona může stavební úřad uložit vlastníkům sousedních pozemků nebo staveb, aby umožnili provedení těch udržovacích prací, které jinak než užitím sousedního pozemku či stavby uskutečnit nelze. Stavební úřad rozhoduje o uložení této povinnosti v průběhu správního řízení, které lze zahájit jak z moci úřední, tak i na žádost stavebníka. **Městský úřad pochybil, pokud považoval žádost stěžovatele za pouhý podnět k zahájení řízení z moci úřední.** Ve skutečnosti bylo touto žádostí správní řízení zahájeno a městský úřad je dosud vydáním rozhodnutí neukončil. Krajský úřad pochybil, neboť uvedenou procesní vadu městského úřadu nenapravil.

Podle § 132 odst. 2 písm. g) stavebního zákona je stavební úřad oprávněn ukládat opatření na sousedním pozemku nebo stavbě jen tehdy, pokud je to ve veřejném zájmu. Ve veřejném zájmu však není provedení udržovacích prací na kanalizační přípojce, po jejímž zprůchodnění by byly odpadní vody svedeny do vodního toku, a to přes kanalizaci, která není napojena na čistírnu odpadních vod. Takový způsob likvidace odpadních vod porušuje právní předpisy. **Městský úřad nepochybil, pokud na základě**

1 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Právní předpisy jsou veřejně dostupné na internetových stránkách www.zakonyprolidi.cz.

2 Všechny pozemky se nachází v tomto katastrálním území, proto již nebudu jeho název v dalším textu uvádět.

3 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

těchto zjištění nenařídil vlastníkovi sousedního pozemku, aby strpěl provedení udržovacích prací na kanalizační přípojce.

B. Skutková zjištění

V této části shrnu informace, které vyšly najevo z písemností předložených stěžovatelem. Vycházím rovněž z vyjádření, které mi zaslali starosta obce Habřina a krajský úřad, a z kompletní spisové dokumentace, kterou vedl k případu městský úřad.

Dne 1. 10. 2018 obdržel městský úřad žádost stěžovatele, který se domáhal vydání rozhodnutí, jímž bude vlastníkovi pozemku p. č. _____ uloženo strpět opravu/výměnu poškozené kanalizační přípojky procházející pod tímto pozemkem. V žádosti uvedl, že přípojka, která je zaústěna do obecní kanalizace, je v současné době poškozená, nefunkční, a rodinný dům stěžovatele není možné z tohoto důvodu užívat.

Městský úřad provedl dne 30. 10. 2018 v místě stavby státní dozor, jehož se zúčastnili stěžovatel a pan _____. Další ústní jednání se stejnými účastníky se konalo dne 14. 12. 2018 v sídle městského úřadu.

Místostarosta obce Habřina Radovan Šutriečka sdělil dne 30. 1. 2019 městskému úřadu⁴, že v obci Habřina se nachází dešťová kanalizace, do níž nelze bez předchozího předčištění vypouštět splaškové vody.

Dne 8. 2. 2019 sdělil pan _____ městskému úřadu⁵, že dne 15. 10. 2018 prováděl na objednávku stěžovatele výkopové práce „za účelem výměny stávající kanalizace za novou pro RD _____ Habřina. Ve výkopu byly staré kanalizační cihlové trubky. (...) Při příjezdu Policie ČR OOP Smiřice již původní cihlové trubky byly z výkopu odstraněny...“ Podobně se pro městský úřad vyjádřil dne 8. 2. 2019 i pan _____.⁶

Magistrát města Hradec Králové sdělil v březnu roku 2019 městskému úřadu⁷, že u objektu stěžovatele nepovolil stavbu biologického septiku ani domovní čistírny odpadních vod. Nepovolil ani nakládání s vodami ve formě vypouštění odpadních vod. Nepovolené vypouštění odpadní vody je činnost, která porušuje pravidla zákona o vodách⁸.

V březnu roku 2019 sdělil městský úřad stěžovateli⁹, že opatření na sousedním pozemku nebo stavbě dle § 141 stavebního zákona není možné nařídít z těchto důvodů:

- nebylo prokázáno, že přes pozemek p. č. 1046/4 vede nebo vedla kanalizační přípojka k objektu č. p. 62,

4 Záznam o podání vysvětlení ze dne 30. 1. 2019, č. j. SMI/0531/Výst/19/HA.

5 Záznam o podání vysvětlení ze dne 8. 2. 2019, č. j. SMI/0672/Výst/19/HA.

6 Záznam o podání vysvětlení ze dne 8. 2. 2019, č. j. SMI/0676/Výst/19/HA.

7 Sdělení Magistrátu města Hradec Králové ze dne 6. 3. 2019, zn. MMHK/042499/2019.

8 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

9 Sdělení městského úřadu ze dne 18. 3. 2019, č. j. SMI/1338/Výst/19/HA.

- nebylo prokázáno, že by se jednalo o havarijní stav týkající se odvádění odpadních vod z objektu č. p. ,
- v obci Habřina se nenachází splašková kanalizace, nýbrž kanalizace dešťová, do níž nelze vypouštět odpadní vody bez předchozího předčištění v biologickém septiku nebo domovní čistírně odpadních vod.

Dne 25. 3. 2019 bylo městskému úřadu doručeno vyjádření stěžovatele, který uvedl, že kanalizace v obci Habřina je používána jako smíšená a že jsou splněny předpoklady k vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona. Stěžovatel rovněž uvedl, že pan Pavel Podzimek a pan Petr Kožešník ve svých výpovědích existenci kanalizační přípojky v daných místech potvrdili.

V dubnu roku 2019 městský úřad odpověděl¹⁰, že jeho předchozí sdělení zůstává v platnosti. K výpovědím pana a pana uvedl, že byly opatřeny jako tzv. vysvětlení dle § 137 správního řádu¹¹, jež nelze použít jako důkazní prostředek.

V květnu roku 2019 sdělila tajemnice městského úřadu stěžovateli¹², že postup městského úřadu nebyl v rozporu s právními předpisy. Městský úřad nemohl dne 25. 3. 2019 stěžovateli umožnit nahlížení do spisu, neboť toto právo svědčí pouze účastníkům řízení. V daném případě však žádné správní řízení zahájeno nebylo.

V červenci roku 2019 odpověděl krajský úřad stěžovateli¹³, že řízení dle § 141 stavebního zákona je zahajováno pouze z moci úřední. Obdrželi proto stavební úřad žádost o vydání rozhodnutí, nakládá s ní jako s podnětem k zahájení řízení z moci úřední. Městský úřad dostal svým zákonným povinností, když tento podnět prošetřil a poté, co k zahájení řízení neshledal důvod, o tom stěžovatele vyrozuměl. Městský úřad však pochybil při posouzení žádosti stěžovatele o nahlížení do spisu, neboť se nezabýval možností nahlížení dle § 38 odst. 2 správního řádu. Tuto možnost lze využít i mimo zahájené správní řízení. Nadto městský úřad nesprávně vyřídil věc pouhým úředním záznamem, ač měl o odepření nahlížení do spisu vydat usnesení.

Dopisem ze dne 2. 7. 2019 mi starosta obce Habřina Radovan Šutriepka sdělil, že kanalizace v obci Habřina je dešťová. Ing. Jaroslav Kršňák, projektant, naopak e-mailem ze dne 15. 4. 2019 sdělil stěžovateli, že v obci Habřina se nachází jednotná kanalizace.

C. Právní hodnocení

Podle zákona o veřejném ochránci práv je mým úkolem poskytovat ochranu osob před jednáním úřadů, které postupují v rozporu s právními předpisy, principy demokratického právního státu nebo principy dobré správy. Zasáhnout mohou rovněž proti nečinnosti, které se úřady dopustí. Veden tímto posláním jsem případ posoudil a dospěl

10 Sdělení městského úřadu ze dne 5. 4. 2019, č. j. SMI/1742/Výst/19/HA.

11 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

12 Sdělení městského úřadu ze dne 15. 5. 2019, č. j. SMI/2418/TA/19/HT.

13 Sdělení krajského úřadu ze dne 16. 7. 2019, č. j. KUKHK-ST-56/OP/2019.

k následujícím závěrům. Předtím, než přejdu k hodnocení postupu městského a krajského úřadu, bych však rád ocenil způsob, jakým městský úřad vedl v dané věci spisovou dokumentaci. Shromážděné podklady jsou přehledně uspořádané a poskytují úplný přehled o postupu městského úřadu a vývoji událostí.

V otázce, zda měl městský úřad umožnit stěžovateli nahlížení do spisu, se částečně ztotožňuji s názorem, který k této věci uvedl krajský úřad. Rozhodl-li se městský úřad odepřít stěžovateli nahlížení do spisu, měl o tom v souladu s § 38 odst. 5 správního řádu vydat usnesení, proti němuž by se mohl stěžovatel bránit odvoláním. Nebylo-li ve věci zahájeno správní řízení, neznamenal to automaticky, že městský úřad nemohl stěžovateli nahlížení do spisu umožnit. V takovém případě je totiž možné nahlížet do spisu za splnění podmínek daných § 38 odst. 2 správního řádu.

Především bych však rád uvedl, a zde se již s vyjádřením krajského úřadu neztotožňuji, že dle mého názoru správní řízení v dané věci zahájeno bylo, a to dne 1. 10. 2018 doručením žádosti stěžovatele. Podle § 38 odst. 1 správního řádu proto mělo být stěžovateli jako účastníkovi řízení nahlížení do spisu umožněno bez dalšího.

C.1 Procesní postup městského úřadu

Podle § 141 odst. 1 stavebního zákona může stavební úřad pro vytvoření podmínek k provedení udržovacích prací uložit těm, kteří mají vlastnická nebo jiná věcná práva k sousedním pozemkům či stavbám na nich, aby umožnili provedení udržovacích prací ze svých pozemků nebo staveb, pokud mezi zúčastněnými osobami nedošlo k dohodě.

Nejednotný je výklad, zda lze řízení, v němž je rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona vydáváno, zahájit pouze z moci úřední, či kombinací obou možných způsobů, tedy z moci úřední a zároveň i na základě žádosti. Krajský úřad poukázal na názor zastávaný částí odborné veřejnosti, podle něhož je řízení dle § 141 stavebního zákona zahajováno výhradně z moci úřední.¹⁴ Názor, který zastávám¹⁵, se oproti tomu opírá o výklad, podle něhož lze řízení o uložení opatření na sousedním pozemku nebo stavbě zahájit nejen z vlastní iniciativy stavebního úřadu, ale rovněž na žádost účastníka¹⁶.

Dle mého názoru je třeba přijmout širší výklad daného ustanovení. Jedním z účelů rozhodnutí, jimiž stavební úřady nařizují strpět provedení prací ze sousedních pozemků a staveb, je vytvoření podmínek, díky nimž může následně stavebník provést svou plánovanou stavební činnost. Rozhodování stavebního úřadu je tak nejen rozhodováním o uložení povinnosti vlastníkům sousedních pozemků a staveb, ale stavební úřady rovněž významně rozhodují o právech stavebníka. Bez kladného rozhodnutí stavebního úřadu

14 str. 1020 in MACHAČKOVÁ, J. a kol. *Stavební zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-558-9. 1216 s.

15 Již ve zprávě o šetření ze dne 9. 4. 2018, sp. zn. 6200/2017/VOP, jsem uvedl, že řízení o uložení opatření na sousedním pozemku lze zahájit k žádosti stavebníka nebo z moci úřední, tj. z vlastního podnětu stavebního úřadu.

16 str. 696 in PRŮCHA, P., GREGOROVÁ, J., a kol. *Stavební zákon: praktický komentář: podle stavu k 1. lednu 2017*. Praha: Leges, 2017. Komentátor. ISBN 978-80-7502-180-9. 876 s. Dále také str. 361 in MAREČEK, J., DOLEŽAL, J., SEDLÁČKOVÁ, V., SKLENÁŘ, T., TUNKA, M., VOBRÁTILOVÁ, Z. *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-430-5. 838 s.

totiž nebude moci stavebník svou stavební činnost uskutečnit. Dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod¹⁷ přitom platí, že každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a **ve stanovených případech u jiného orgánu**. Tímto jiným orgánem mohou být nepochybně i stavební úřady a stanoveným případem i řízení dle § 141 stavebního zákona. Navzdory tomu, že v tomto ustanovení taková možnost zmíněna není, je ústavně konformním výkladem nutno dovodit možnost zahájit řízení o strpění prací na sousedním pozemku i na návrh stavebníka.

Řízení bylo proto v daném případě zahájeno již dne 1. 10. 2018, kdy městský úřad žádost stěžovatele obdržel (§ 44 odst. 1 správního řádu). Protože městský úřad o žádosti dosud nerozhodl ani nevydal usnesení o zastavení řízení, překročil lhůty pro vydání rozhodnutí plynoucí z ustanovení § 71 správního řádu. **V tuto chvíli je proto městský úřad v řízení o žádosti stěžovatele nečinný.** Pochybení se dopustil i krajský úřad, který proti nečinnosti městského úřadu nezasáhl, ač jej stěžovatel o této situaci informoval.

Pro úplnost dodávám, že ze strany obou úřadů se nepochybně nejednalo o svévoli, neboť úřady postupovaly dle toho výkladu ustanovení § 141 stavebního zákona, který část odborné veřejnosti připouští. Úřady jsou však povinny řídit se vždy takovým výkladem právních předpisů, který lépe chrání základní práva a svobody dotčených osob. Je tedy třeba, aby se městský a krajský úřad přiklonily k možnosti zahajovat řízení o strpění prací ze sousedního pozemku i na základě žádosti stavebníka.

C.2 Posouzení veřejného zájmu na vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona

Podle § 132 odst. 2 písm. g) stavebního zákona je stavební úřad oprávněn ukládat opatření na sousedním pozemku nebo stavbě tehdy, pokud je to ve veřejném zájmu. V daném případě městský úřad existenci veřejného zájmu neshledal a žádosti stěžovatele nevyhověl.

Nedomnívám se, že k tomu, aby mohl městský úřad nařídit opatření na sousedním pozemku nebo stavbě, by musela být prokázána havárie týkající se odtoku odpadních vod z objektu k bydlení. Ve veřejném zájmu totiž není pouze odstraňování havarijního stavu staveb, nýbrž i zajištění jejich řádného užívání. Předpokladem řádného užívání staveb k bydlení je pak i to, že tyto stavby budou mít zajištěnu likvidaci odpadních vod některým ze zákonem dovolených způsobů. Pokud by tedy stěžovatel usiloval svou žádostí o vytvoření podmínek k tomu, aby byly odpadní vody z jeho stavby odváděny legálním způsobem, mohl by být naplněn veřejný zájem na vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona.

Kanalizační přípojka stěžovatele byla napojena do obecní kanalizace. Podle pana Jaroslava Kršňáka se jedná o kanalizaci jednotnou, podle obce Habřina jde naopak o kanalizaci dešťovou. Tvrzení, že v obci neexistuje splašková kanalizace, obsahuje na str. 4 i zadání nového Územního plánu obce Habřina.¹⁸ Podle Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací

¹⁷ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

¹⁸ <http://www.habrina.cz/file.php?nid=1074&oid=5288996>

Královéhradeckého kraje¹⁹ je kanalizace v obci Habřina „*zaústěna do potoka Hustířanka. (...) Do této kanalizace jsou zaústěny z části předčištěné odpadní vody ze septiků, část objektů má žumpy na vyvážení.*“ Kanalizace není zakončena čistírnou odpadních vod a obec Habřina nemá v tuto chvíli povolení vypouštět odpadní vody z kanalizace do vodního toku.

Z těchto informací vyplývá, že do obecní kanalizace není možné odvádět vodu, která nebyla předčištěna v septiku nebo v domovní čistírně odpadních vod. Odváděním nepředčištěných odpadních vod do kanalizace, která není zakončena čistírnou odpadních vod, nýbrž je zaústěna do vodního toku, by byl porušován zákon o vodách.

Předtím, než byla kanalizační přípojka poškozena, odváděl stěžovatel odpadní vody ze své stavby do obecní kanalizace. Smyslem udržovacích prací bylo tento stav obnovit. Podle zjištění městského úřadu nemá stěžovatel vybudováno žádné zařízení, tj. septik či domovní čistírnu odpadních vod, jímž by odpadní vody před svedením do obecní kanalizace předčišťoval. Za této situace nemohl městský úřad žádosti stěžovatele vyhovět a nařídít vlastníkovvi sousedního pozemku, aby strpěl provedení udržovacích prací. Tím, že by umožnil obnovení funkčnosti kanalizační přípojky, by se městský úřad podílel na vzniku situace, která by byla v rozporu se zákonem o vodách, a tedy i v rozporu s veřejným zájmem na ochraně životního prostředí. **Předpoklady k vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona proto nebyly naplněny.**

D. Informace o dalším postupu

Městský úřad Smiřice pochybil tím, že řízení, které bylo dne 1. 10. 2018 podáním žádosti stěžovatele zahájeno, dosud vydáním rozhodnutí neukončil. Pochybil rovněž tím, že stěžovateli jako účastníkovi řízení neumožnil nahlížet do spisu.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje pochybil, neboť nezasáhl proti nečinnosti městského úřadu spočívající v překročení lhůt pro vydání rozhodnutí ve správním řízení.

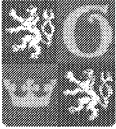
Zprávu zasílám ředitelce krajského úřadu a starostovi města Smiřice a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám oba úřady, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřily ke zjištěným pochybením a informovaly mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

V Brně dne 13. srpna 2019

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

¹⁹ <http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/vak/karty-obci/36480-habrina>

89836/2019/KHK

KUKHK-19022/OP/2019

Krajský úřad Královéhradeckého kraje
 JUDr. Ivana Křečková
 ředitelka

VÁŠ DOPIS ZN.: 3240/2019/VOP/MST, čj. KVOP-35848/2019
 ZE DNE: 13.08.2019
 NAŠE ZNAČKA (č. j. nebo sp. zn.): KUKHK-19022/OP/2019

Vážený pan
 JUDr. Stanislav Křeček
 zástupce veřejné
 ochránkyně práv
 Údolní 39
 602 00 Brno

VYŘIZUJE: Bc. Jana Macháčková
 ODBOR | ODDĚLENÍ: organizační a právní/stížností a dozoru obcí
 LINKA | MOBIL: 495 817 126
 E-MAIL: jmachackova@kr-kralovehradecky.cz

DATUM: 04.09.2019

Počet listů: 3
 Počet příloh: 0 / listů: 0
 Počet svazků: 0
 Sp. znak, sk. režim: 52.2, V/5

Sdělení ke zprávě o šetření podnětu pana [redacted]

Vážený pane doktore,

dopisem ze dne 13.08.2019 iste se na mne obrátil ve věci šetření podnětu [redacted]. Své šetření jste původně zahájil pouze vůči postupu Městského úřadu Smiřice. Později se však na základě stížnosti [redacted] vyjádřil k věci rovněž krajský úřad. Vzhledem k tomu, že krajský úřad vycházel z výkladu ustanovení § 141 stavebního zákona, který je dle Vašeho názoru třeba odmítnout, zahrnul jste do svého šetření i postup krajského úřadu.

Své právní hodnocení jste uvedl ve zprávě o šetření. Žádáte o vyjádření krajského úřadu k Vaším zjištěním.

Váš dopis jsem předala k vyjádření odboru územního plánování a stavebního řádu (dále jen „odbor ÚP a SŘ“), který sdělil následující informace.

Dle obsahu výše uvedeného dopisu, se zástupce VOP k podnětu stěžovatele ze dne 16.05.2019 zabýval postupem stavebního úřadu Městského úřadu Smiřice (dále jen „stavební úřad“) při vyřízení podání stěžovatele ze dne 01.10.2018, jímž se stěžovatel u stavebního úřadu domáhal vydání rozhodnutí dle § 141 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“).

Zástupce VOP ve své Zprávě o šetření podnětu stěžovatele konkrétně uvedl, že zastává při výkladu otázky, jakým způsobem je řízení dle § 141 stavebního zákona zahajováno, odlišný názor než ten, který zaujaly stavební úřad a krajský úřad a který rovněž zastává část odborné komentářové literatury.

Zástupce VOP ve své Zprávě o šetření podnětu stěžovatele připustil, že v otázce, zda řízení dle § 141 stavebního zákona je zahajováno pouze z moci úřední, nebo může jít i o řízení o žádosti ve smyslu § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), existuje i u odborné veřejnosti nejednotný výklad, následně však shledal jako pochybení stavebního úřadu, resp. krajského úřadu, když ty postupovaly v předmětné věci podle jiného výkladu než toho, který zastává právě zástupce VOP.

Zatímco dle názoru VOP je třeba přijmout širší výklad daného ustanovení, podle něhož lze řízení o uložení opatření na sousedním pozemku nebo stavbě zahájit z vlastní iniciativy stavebního úřadu, ale rovněž na žádost účastníka, stavební úřad i odbor ÚP a SŘ zastávají od počátku názor, že řízení dle § 141 stavebního zákona je vždy zahajováno z úřední pravomoci stavebního úřadu, bez ohledu na to, zda důvod k jeho provedení stavební úřad zjistí v rámci své úřední činnosti (např. při povolování staveb nebo při řízeních podle § 135, 137, 139, 128 a § 129 stavebního zákona) či zda podnět k jeho zahájení dá třetí osoba.

Odbor ÚP a SŘ již v obsahu sdělení č. j. KUKHK-ST-56/OP/2019 ze dne 16.07.2019, jímž přešetřoval způsob vyřízení stížnosti stěžovatele Městským úřadem Smiřice, uvedl, že tento jím zastávaný výklad opírá o tu skutečnost, že předmětné ustanovení je zařazeno do části čtvrté, hlavy druhé stavebního zákona nazvané „Stavební dozor a zvláštní **pravomoci** stavebního úřadu“.

Z povahy věci, kdy tedy tato část stavebního zákona obsahuje výčet ustanovení zakládajících stavebnímu úřadu určitá **oprávnění** za účelem ochrany **veřejných zájmů** chráněných stavebním zákonem (rovněž viz ustanovení § 132 odst. 2 písm. g) stavebního zákona), v daném případě dle § 141 stavebního zákona je to **možnost** uložení povinnosti strpět určitým osobám provedení prací z jejich pozemků nebo staveb, je podle názoru odboru ÚP a SŘ vyloučeno, aby se jednalo o návrhové řízení ve smyslu § 44 správního řádu, přičemž je třeba rovněž poukázat na tu skutečnost, že uvedené ustanovení ve svém textu takovou možnost ani nezmiňuje. Jelikož pak citované ustanovení umožňuje stavebnímu úřadu poměrně významný zásah do vlastnického práva, není možné jej dle názoru odboru ÚP a SŘ vykládat extenzivně.

Vzhledem k tomu, že tedy oprávnění stavebního úřadu dle § 141 stavebního zákona nemá sloužit k ochraně soukromých práv, ale veřejných zájmů, zastává odbor ÚP a SŘ nadále názor, že řízení podle § 141 stavebního zákona je řízením zahajovaným vždy pouze ve veřejném zájmu z moci úřední. Tím samozřejmě není upřeno komukoliv právo podat k zahájení takového řízení podnět podle § 42 správního řádu. Stejně jako i u ostatních řízení zahajovaných z moci úřední však bude vždy v kompetenci příslušného stavebního úřadu posoudit, zda v tom kterém konkrétním případě jsou důvody k zahájení řízení ve veřejném zájmu o vydání opatření na sousedním pozemku nebo stavbě dány či nikoliv (viz formulace ustanovení § 141 stavebního zákona „...stavební úřad **může** uložit těm...“).

Tomuto závěru plně odpovídá i odborná komentářová literatura, viz. např. krajským úřadem zmiňovaná publikace: Macháčková, J. a kol.: *Stavební zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony s. 1020, na níž se krajský úřad podpůrně odkázal ve svém sdělení č. j. KUKHK-ST-56/OP/2019 ze dne 16.07.2019 a rovněž i praxe některých dalších krajských úřadů (viz. např. metodická pomůcka Krajského úřadu Jihomoravského kraje nazvaná „Zvláštní pravomoci stavebního úřadu“, veřejně dostupná na webových stránkách Jihomoravského kraje), byť krajský úřad připouští, že mohou existovat v komentářové literatuře i odlišné výklady, na které zástupce VOP poukázal ve své zprávě.

Za podstatné pro projednávanou věc však odbor ÚP a SŘ považuje tu skutečnost, že stavební úřad okolnosti uvedené v podnětu stěžovatele k přijetí uvedeného opatření řádně prošetřil a důvody, proč v posuzované věci nejsou dány předpoklady k zahájení řízení a vydání rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona, stěžovateli následně sdělil (viz. výše zmíněné sdělení krajského úřadu č. j. KUKHK-ST-56/OP/2019 ze dne 16.07.2019).

Stěžovatel rovněž využil svého oprávnění podat proti postupu a závěrům stavebního úřadu v předmětné věci stížnost (posouzenou tajemnicí městského úřadu) a následně požádal o přešetření vyřízení této stížnosti i krajský úřad. Tím tedy došlo rovněž k přezkoumání závěrů stavebního úřadu nestranným orgánem.

Nadto odbor ÚP a SŘ uvedl, že i za předpokladu, pokud by přijal výklad zastávaný zástupcem VOP, že v dané věci bylo ve smyslu § 44 správního řádu zahájeno řízení, nemohla by ani tato skutečnost vést k úspěchu stěžovatele v předmětné věci, neboť výsledkem takového „řízení“ by opět nutně bylo zamítnutí takové „žádosti“, a to právě z důvodu stavebním úřadem popsaných ve sdělení ze dne 18.03.2019, č. j. SMI/1338/Výst/19/Ha, s nimiž se odbor ÚP a SŘ plně ztotožňuje. Závěr, že **předpoklady k vydání rozhodnutí dle § 141 stavebního zákona nejsou v daném případě naplněny**, přitom konstatuje i sám zástupce VOP v závěru své Zprávy o šetření podnětu stěžovatele. Další projednávání a rozhodování stavebního úřadu ve věci podání stěžovatele ze dne 01.10.2018 by tudíž již bylo ryze formalistické.

Pro úplnost závěrem odbor ÚP a SŘ uvedl, že postupem stavebního úřadu rovněž není stěžovateli odepřeno jeho právo domáhat se jeho soukromých práv a zájmů (zásahu do sousedního pozemku za účelem „opravy“ kanalizační přípojky) u nezávislého civilního soudu, a to žalobou podanou ve smyslu § 1021 a § 1022 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

S pozdravem

JUDr. Ivana Křečková
ředitelka

v z. Ing. Miroslav Vrba, MPA, v. r.
vedoucí odboru organizačního a právního

ombudsman
veřejný ochránce práv

Krajský úřad Královéhradeckého kraje odbor organizační a právní -2-		Č. dop.
J/0 - 106356/2019/KUKK		
Došlo: 17 -10- 2019		
Č.j.	Příloha	Spis. znak
	KUKK - 19022/OP/2019	

Vaše značka KUKK-19022/OP/2019
Sp. zn. 3240/2019/VOP/MST
Č. j. KVOP-46639/2019
Datum 15. října 2019

Vážená paní
JUDr. Ivana Křečková
ředitelka
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové

Vážená paní ředitelko,

navazuji na naši předchozí korespondenci v záležitosti, s níž se na Kancelář veřejného ochránce práv obrátil (dále jen „stěžovatel“). V rámci šetření, které jsem na základě jeho podnětu zahájil, se zabývám postupem Městského úřadu Smiřice v pozici stavebního úřadu. Šetření jsem zahájil i vůči postupu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Dne 13. 8. 2019 jsem vydal zprávu o šetření, v níž jsem postup obou úřadů posoudil. Úřady mi následně ve svých odpovědích sdělily, že na svých předchozích závěrech nadále trvají. Řízení podle § 141 stavebního zákona¹ podle jejich názoru nelze zahájit jinak než z moci úřední.

Vzhledem k tomu, že s uvedeným závěrem městského a krajského úřadu nemohu souhlasit, rozhodl jsem se postupovat podle § 19 písm. b) zákona o veřejném ochránci práv² a navrhnout provedení úkonů k odstranění nečinnosti. Důvody mého kroku jsem uvedl v závěrečném stanovisku, které Vám zasílám. Prosím, abyste je předala příslušnému odboru krajského úřadu, který se případem stěžovatele zabýval.

Městskému úřadu Smiřice navrhuji, aby vydal rozhodnutí o žádosti stěžovatele, kterou dne 1. 10. 2018 obdržel. Na Krajský úřad Královéhradeckého kraje se obracím s návrhem, aby v případě, že městský úřad rozhodnutí nevydá, učinil opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 1 správního řádu.³ Oběma úřadům pak navrhuji, aby se ve své další činnosti řídily názorem, podle něhož lze řízení o vydání rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona zahájit z moci úřední i na žádost.

Vážená paní ředitelko, prosím, aby mi Krajský úřad Královéhradeckého kraje do 30 dnů od okamžiku, kdy tento dopis obdrží, zaslal odpověď, zda navržená opatření k nápravě provedl či provede. Děkuji za vyhovění mé žádosti a rovněž děkuji za veškerou pomoc, které se mi z Vaší strany a ze strany krajského úřadu dostalo.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha
Závěrečné stanovisko

- 1 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- 2 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.
- 3 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno, tel.: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 822

TATO KOPIE SOUHLASÍ S ORIGINÁLEM	
Krajský úřad Královéhradeckého kraje	
④	
Jméno: KOUKALOVA	Datum: 18. 10. 2019

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci uložení povinnosti strpět provedení prací na sousedním pozemku

A. Závěry šetření

Dne 16. 5. 2019 se na Kancelář veřejného ochránce práv obrátil [redacted] (dále jen „stěžovatel“). Obsahem jeho podnětu byl nesouhlas s postupem Městského úřadu Smiřice (dále jen „městský úřad“), který v pozici stavebního úřadu nevyhověl žádosti stěžovatele o vydání rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona.¹ Krajský úřad Královéhradeckého kraje (dále jen „krajský úřad“) neshledal v postupu městského úřadu pochybení.

Dne 13. 8. 2019 jsem vydal zprávu o šetření. Dospěl jsem k závěru, že městský úřad pochybil, neboť řízení, které bylo podáním žádosti stěžovatele zahájeno, dosud vydáním rozhodnutí neukončil. Krajský úřad pochybil tím, že nezasáhl proti nečinnosti městského úřadu spočívající v překročení lhůt pro vydání rozhodnutí ve správním řízení.

B. Vyjádření úřadů

Oba úřady jsem vyzval, aby se k mé zprávě o šetření vyjádřily.

B.1 Odpověď městského úřadu

Městský úřad odpověděl dopisem ze dne 5. 9. 2019, č. j. SMI/3972/TA/19/HT. Podle jeho názoru je opatření podle § 141 stavebního zákona vydáváno vždy v rámci řízení zahajovaného z moci úřední. Tento názor podporuje krajský úřad a jde rovněž o výklad, který je uveden v jednom z komentářů stavebního zákona.²

Ukládá-li správní orgán povinnost něco strpět, jedná se z povahy věci vždy o řízení z moci úřední, v němž se postupuje podle ustanovení správního řádu.³ Je v kompetenci městského úřadu (stavebního úřadu) posoudit, zda v konkrétním případě nastaly důvody k zahájení řízení z moci úřední o vydání opatření na sousedním pozemku či stavbě. Městský úřad se proto neztotožnil s mým názorem, že toto řízení lze zahájit též na základě žádosti stavebníka, a podnět stěžovatele považuje za vyřízený.

B.2 Odpověď krajského úřadu

Krajský úřad odpověděl dopisem ze dne 4. 9. 2019, č. j. KUKHK-19022/OP/2019. Uvedl, že stejně jako městský úřad zastává názor, podle něhož je řízení o vydání rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona zahajováno vždy z moci úřední – bez ohledu na to, zda:

¹ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Právní předpisy jsou veřejně dostupné na internetových stránkách www.zakonyprolidi.cz.

² Str. 1020 in MACHAČKOVÁ, J. a kol. *Stavební zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018. Beckova edice komentovaných zákonů. ISBN 978-80-7400-558-9. 1216 s.

³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

- důvod k jeho zahájení zjistí stavební úřad v rámci úřední činnosti, např. během povolování staveb nebo během řízení podle § 128, 129, 135, 137 a 139 stavebního zákona,
- podnět k jeho zahájení učiní třetí osoba.

Krajský úřad uvedl, že ustanovení § 141 stavebního zákona je zařazeno do části čtvrté hlavy II stavebního zákona nazvané „Stavební dozor a zvláštní pravomoci stavebního úřadu“. Hlava II zakládá stavebním úřadům pravomoci, které slouží k ochraně veřejných zájmů chráněných stavebním zákonem. V případě ustanovení § 141 stavebního zákona je to možnost nařídit určitým osobám, aby strpěly provedení prací ze svých pozemků a staveb. Podle názoru krajského úřadu není možné, aby se jednalo o návrhové řízení ve smyslu § 44 správního řádu. Ustanovení § 141 stavebního zákona takovou možnost nezmiňuje. Jelikož citované ustanovení umožňuje stavebnímu úřadu poměrně významně zasáhnout do vlastnického práva, není možné jej dle názoru krajského úřadu vykládat extenzivně.

Pravomoc podle § 141 stavebního zákona nemá stavebnímu úřadu sloužit k ochraně soukromých práv, ale veřejných zájmů. Krajský úřad proto nadále zastává názor, že řízení podle § 141 stavebního zákona je řízením zahajovaným pouze z moci úřední. Tím samozřejmě není nikomu upřeno právo podat k zahájení takového řízení podnět (§ 42 správního řádu). Stejně jako u ostatních řízení zahajovaných z moci úřední však bude úkolem stavebního úřadu posoudit, zda jsou důvody k zahájení řízení dány, či nikoliv. Krajský úřad poukázal na formulaci ustanovení § 141 stavebního zákona, podle něhož stavební úřad opatření „může uložit“.

Názor krajského úřadu podporuje i odborná literatura (např. komentář stavebního zákona⁴) a rovněž praxe některých krajských úřadů.⁵ Krajský úřad připustil, že mohou existovat i odlišné výklady, z nichž jeden jsem uvedl ve své zprávě o šetření.

Městský úřad podnět stěžovatele řádně prošetřil a důvody, proč nejsou dány předpoklady k zahájení řízení podle § 141 stavebního zákona, stěžovateli sdělil. Stěžovatel podal stížnost, kterou posoudila tajemnice městského úřadu, a následně se obrátil na krajský úřad. Postup městského úřadu byl tak přezkoumán nadřízeným orgánem. I pokud by krajský úřad přijal výklad, který zastávám, tj. že v dané věci bylo ve smyslu § 44 správního řádu zahájeno řízení, nevedlo by to k úspěchu stěžovatele. Výsledkem řízení by totiž bylo zamítnutí žádosti, a to z důvodů, které městský úřad popsal ve sdělení ze dne 18. 3. 2019, č. j. SMI/1338/Výst/19/Ha. S tímto sdělením se krajský úřad ztotožnil. Krajský úřad poukázal na to, že ani podle mého názoru nejsou splněny předpoklady k vydání rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona. Další rozhodování městského úřadu o podání, které stěžovatel učinil dne 1. 10. 2018, by tudíž bylo ryze formalistické. Postupem městského

4 Str. 1020 in MACHAČKOVÁ, J. a kol. *Stavební zákon: komentář*. 3. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-558-9. 1216 s.

5 Metodická pomůcka Krajského úřadu Jihomoravského kraje s názvem „Zvláštní pravomoci stavebního úřadu“, veřejně dostupná pod odkazem: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=187759&TypeID=7>.

úřadu není stěžovatel zbaven práva obrátit se na soud žalobou podle § 1021 a § 1022 občanského zákoníku.⁶

C. Závěrečné hodnocení

V rámci svého šetření jsem dospěl k závěru, že o uložení opatření na sousedním pozemku nebo stavbě podle § 141 stavebního zákona rozhoduje stavební úřad v průběhu správního řízení, které lze zahájit jak z moci úřední, tak i na žádost stavebníka. Městský úřad však považoval žádost stěžovatele, kterou obdržel dne 1. 10. 2018, za pouhý podnět k zahájení řízení z moci úřední. Krajský úřad jeho postup akceptoval. Oba úřady na svém názoru setrvaly i po vydání mé zprávy o šetření.

S ohledem na uvedené vydávám podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv⁷ toto závěrečné stanovisko. Jeho součástí je návrh opatření k nápravě. Nebudu již rekapitulovat důvody, které mě vedly k závěru, že řízení podle § 141 stavebního zákona může být zahájeno i na žádost. Jsou uvedeny ve zprávě o šetření a pro stručnost na ně odkazuji. K rozhodnutí městského a krajského úřadu setrvat na svém dosavadním postupu a k jejich argumentaci uvádím následující.

Judikatura již připustila, že ve výjimečných případech mohou být správní řízení o uložení povinnosti zahajována nejen z moci úřední, ale i na žádost. Osoby, které po umístění pevných překážek na pozemní komunikaci pozbyly nezbytné dopravní napojení svého pozemku, mohou požádat silniční správní úřad o vydání rozhodnutí, jímž bude nařízeno, aby byly pevné překážky odstraněny.⁸ Vydání takového rozhodnutí je nezbytné k ochraně jejich práva na přístup k pozemku. Nabízí se podobnost s rozhodnutím podle § 141 stavebního zákona, jehož vydání je nezbytné k tomu, aby mohl stavebník provést jím plánované stavební práce.

Krajský úřad připustil, že ustanovení § 141 stavebního zákona je možné vykládat více způsoby. Dodávám tedy, že úřady jsou vždy povinny řídit se tím výkladem právních předpisů, který lépe chrání základní práva a svobody dotčených osob.

Postup, který navrhuji, nebude znamenat nepřípustný zásah do vlastnického práva vlastníků pozemků a staveb, na nichž mají být práce provedeny. Podání žádosti nepovede totiž automaticky k tomu, že stavební úřad nařídí těmto osobám, aby provedení prací strpěly. Obdrží-li žádost, provede stavební úřad klasické správní řízení a posoudí, zda jsou splněny předpoklady uvedené v ustanovení § 141 stavebního zákona. V případě, že tyto předpoklady splněny budou, posoudí, zda existuje veřejný zájem k tomu, aby bylo požadované rozhodnutí vydáno. Pokud tomu tak bude a stavební úřad svými úvahami nezjistí ani existenci jiných překážek, které by vydání rozhodnutí bránily (zde se projevuje uvážení stavebního úřadu, které plyne z formulace „může uložit“), pak teprve rozhodnutí o uložení povinnosti vydá. Z hlediska ochrany vlastnického práva třetích osob proto není

⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁷ Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007-128, veřejně dostupný na internetových stránkách www.nssoud.cz.

rozdíl v tom, zda bude řízení zahájeno na žádost, či z moci úřední. Ani v jednom případě totiž zahájení řízení do vlastnického práva nezasáhne – to až případně výsledné rozhodnutí. Řízení může vždy skončit také zamítnutím žádosti.

Oproti tomu nezahájením řízení bude stavebníkům, kteří vydání rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona nezbytně potřebují k realizaci své stavební činnosti, upřeno právo domáhat se stanoveným způsobem svého práva (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod⁹) a rovněž právo na soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Nebude-li řízení zahájeno, nebude vydáno žádné soudem přezkoumatelné rozhodnutí stavebního úřadu. Z ustálené judikatury správních soudů vyplývá, že postup stavebních úřadů, které se rozhodnou nezahájit řízení z moci úřední, ve správním soudnictví přezkoumat nelze.

Požadavek, aby městský úřad vydal o žádosti stěžovatele rozhodnutí, není formalistický. Ač jsem dospěl k závěru, že městský úřad nemohl žádosti stěžovatele vyhovět a nařídít jeho sousedovi strpění prací na sousedním pozemku, bylo by takové rozhodnutí (po vyčerpání řádného opravného prostředku, tj. odvolání) soudně přezkoumatelné. Postup, který městský a krajský úřad zvolily, ve správním soudnictví přezkoumatelný není.

S krajským úřadem souhlasím v tom, že opatření stavebních úřadů podle části čtvrté hlavy II stavebního zákona neslouží k ochraně soukromých práv, nýbrž veřejných zájmů. Rozhodnutí podle § 141 stavebního zákona je však specifické tím, že uložením povinnosti strpět provedení prací jsou vytvořeny podmínky, díky nimž teprve může stavebník svou plánovanou stavební činnost uskutečnit. Bez rozhodnutí podle citovaného ustanovení bude realizace stavební činnosti nemožná. Tím se postup podle § 141 stavebního zákona liší od ostatních opatření ve veřejném zájmu. Uložením povinnosti provést udržovací práce, nezbytné úpravy, neodkladné odstranění stavby atd. totiž práva dalších osob nevznikají. Oproti tomu uložením povinnosti strpět provedení prací na sousedním pozemku vznikne stavebníkovi právo, aby svou stavební činnost zrealizoval.

Výklad, který lépe chrání základní práva a svobody dotčených osob, je tedy ten, z něhož plyne možnost zahajovat řízení o strpění provedení prací ze sousedního pozemku nebo stavby i na základě žádosti stavebníka (vlastníka). Na svém názoru, že podáním žádosti stěžovatele bylo dne 1. 10. 2018 zahájeno správní řízení, proto setrvávám. Městský úřad toto řízení dosud vydáním rozhodnutí neukončil.

D. Opatření k nápravě

Městskému úřadu Smiřice navrhuji, aby rozhodl o žádosti stěžovatele ze dne 1. 10. 2018.

Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje navrhuji, aby v případě, že městský úřad rozhodnutí nevydá, učinil opatření proti nečinnosti podle ustanovení § 80 odst. 1 správního řádu.

⁹ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Oběma úřadům navrhuji, aby ve své správní praxi přijaly právní názor, že řízení o vydání rozhodnutí podle ustanovení § 141 stavebního zákona lze zahájit z moci úřední i na žádost účastníka řízení.

Závěrečné stanovisko zasílám ředitelce krajského úřadu a starostovi města Smiřice a žádám, aby mi krajský úřad a městský úřad podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělily, zda provedly navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

V Brně dne 15. října 2019

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)

113969/2019/KHK

KUKHK-19022/OP/2019

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

JUDr. Ivana Křečková
ředitelka

VÁŠ DOPIS ZN.: 3240/2019/VOP/MST, čj. KVOP-46639/2019
ZE DNE: 15.10.2019
NAŠE ZNAČKA (č. j. nebo sp. zn.): KUKHK-19022/OP/2019

VYŘIZUJE: Mgr. Alena Koukalová
ODBOR | ODDĚLENÍ: organizační a právní/stížností a dozoru obcí
LINKA | MOBIL: 495 817 309
E-MAIL: akoukalova@kr-kralovehradecky.cz

Vážený pan
JUDr. Stanislav Křeček
zástupce veřejné ochránkyně práv
Údolní 39
602 00 Brno

DATUM: 08.11.2019

Počet listů: 2
Počet příloh: 0 / listů: 0
Počet svazků: 0
Sp. znak, sk. režim: 52.2, V/5

Sdělení ve věci šetření podnětu

Vážený pane doktore,

dne 17.10.2019 jsem obdržela Vaše sdělení ve věci šetření podnětu pana _____ bytem _____ kdy obsahem jeho podnětu je stížnost na postup Městského úřadu Smiřice v pozici stavebního úřadu.

Ve sdělení shrnujete dosavadní průběh šetření a vyzumíváte krajský úřad o vydání závěrečného stanoviska. Zároveň navrhuje opatření, které by měly jak Městský úřad Smiřice, tak krajský úřad v dané věci učinit.

Žádáte mě o přijetí či nepřijetí navržených opatření, přičemž vyzumění očekáváte do 30 dnů ode dne obdržení tohoto sdělení.

Závěrečné stanovisko v uvedené jsem předala k vyjádření odboru územního plánování a stavebního řádu (dále jen „odbor ÚP a SR“), který sdělil následující informace.

Odbor ÚP a SR uvedl, že ve svém závěrečném stanovisku k šetření podnětu stěžovatele jste konkrétně uvedl, že zastáváte při výkladu otázky, jakým způsobem je řízení podle § 141 stavebního zákona zahajováno, odlišný názor než ten, který zaujaly stavební úřad a krajský úřad a který rovněž zastává část odborné komentářové literatury. Ve stanovisku je uvedeno, že judikatura již připustila, že „ve výjimečných případech mohou být správní řízení o uložení

Pivovarské náměstí 1245 | 500 03 | Hradec Králové
tel.: 495 817 280 |
e-mail: ikreckova@kr-kralovehradecky.cz
www.kr-kralovehradecky.cz

Vstřícný, rychlý a profesionální úřad
– spokojený občan.

povinnosti zahajována nejen z moci úřední, ale i na žádost.“ V tomto směru jste zmínil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.11.2007, č. j. 6 Ans 2/2007-128, v jehož obsahu jmenovaný soud vyslovil právní názor, že „řízení o odstranění pevné překážky z veřejné pozemní komunikace lze zahájit i na návrh osoby, která tuto komunikaci pravidelně užívá z naléhavé komunikační potřeby, tedy zejména pokud daná komunikace zajišťuje přístup k nemovitostem vlastněným či užívaným touto osobou nebo podmiňuje určitý způsob využívání těchto nemovitostí.“ Poukázal jste na podobnost s rozhodnutím podle § 141 stavebního zákona, jehož vydání je nezbytné k tomu, aby mohl stavebník provést jím plánované stavební práce.

Krajský úřad a stavební úřad naproti tomu dosud vycházely ve své správní praxi z výkladu zastávaného i částí odborné komentářové literatury, že řízení dle § 141 stavebního zákona je vždy zahajováno z úřední pravomoci stavebního úřadu, bez ohledu na to, zda důvod k jeho provedení stavební úřad zjistí v rámci své úřední činnosti (např. při povolování staveb nebo při řízeních podle § 135, 137, 139, 128 a § 129 stavebního zákona) či zda podnět k jeho zahájení dá třetí osoba (viz. např. krajským úřadem zmiňovaná publikace: Macháčková, J. a kol.: *Stavební zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. Beckova edice komentované zákony s. 1020).

V závěrečném stanovisku v návaznosti na zastávaný výklad předmětného ustanovení shledáváte Městský úřad Smiřice nečinný tím, že ten jako příslušný stavební úřad dosud neukončil řízení zahájené podáním „žádosti“ stěžovatele ze dne 01.10.2018 vydáním správního rozhodnutí, a to i přestože o učiněných závěrech v dané věci stěžovatele řádně vyrozuměl mj. sdělením ze dne 18.03.2019, č. j. SMI/1338/Výst/19/Ha). Stavebnímu úřadu navrhuje, aby o žádosti stěžovatele ze dne 01.10.2018 meritorně rozhodl a krajskému úřadu, aby ten v případě, že stavební úřad rozhodnutí nevydá, učinil opatření proti nečinnosti podle ustanovení § 80 odst. 1 správního řádu.

V návaznosti na závěrečné stanovisko a Váš uvedený dopis a za účelem vyjasnění dalšího postupu v předmětné věci se odbor ÚP a SŘ dne 24.10.2019 telefonicky obrátil na stavební úřad Městského úřadu Smiřice. Přestože jste dal správním orgánům zapravdu v tom směru, že stavební úřad v daném případě nemohl „žádosti“ stěžovatele ze dne 01.10.2018 vyhovět a nařídit podle § 141 stavebního zákona jeho sousedovi strpění prací na sousedním pozemku, bylo i s přihlédnutím na nejednotný výklad předmětného ustanovení § 141 stavebního zákona (jehož platné znění zjevně nedává na danou otázku jasnou odpověď) v odborné komentářové literatuře a správní praxi stavebních úřadů dohodnuto, že stavební úřad provede ve věci podání stěžovatele ze dne 01.10.2018 správní řízení a vydá rozhodnutí, jímž bude celá záležitost (byť v daném případě již toliko formálně) ukončena, neboť správní orgány přisvědčily názoru, že takovým postupem nebude zasaženo do vlastnického práva vlastníků sousedního pozemku, a současně bude stěžovateli zachován přístup k přezkumu závěrů stavebního úřadu v odvolacím řízení, resp. případně i před nezávislým soudem.

S pozdravem

JUDr. Ivana Křečková
ředitelka

ombudsman

už 20 let pomáháme bez rozdílu

Krajský úřad Královéhradeckého kraje odbor organizační a právní -2-		Č. dop.
JiD: 123356/OP/2019 Došlo: 18-12-2019		Zprac.
Č.j. KUKHK-19022/OP/2019	Příloha	Spis. znak

Vaše značka KUKHK-19022/OP/2019
Sp. zn. 3240/2019/VOP/MST
Č. j. KVOP-55372/2019
Datum 11. prosince 2019

Vážená paní
JUDr. Ivana Křečková
ředitelka
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové

Vážená paní ředitelko,

informuji Vás o mém rozhodnutí ukončit šetření, které zahájil můj bývalý zástupce JUDr. Stanislav Křeček na základě podnětu

Poté, co mému zástupci skončilo funkční období, jsem se dalšího vyřizování podnětu ujala sama.

Vzhledem k tomu, že se Městský úřad Smiřice rozhodl postupovat způsobem, který můj zástupce ve svém závěrečném stanovisku navrhl, a Krajský úřad Královéhradeckého kraje tento postup akceptoval, není důvod, abych do činnosti obou úřadů dále zasahovala. **Šetření proto uzavírám.** O mém rozhodnutí, prosím, informujte pracovníky krajského úřadu, kteří se případem zabývali.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

TATO KOPIE SOUHLASÍ S ORIGINALÉM	
Krajský úřad Královéhradeckého kraje	
Zajišťovací prvek:	
Jméno: KOUKALOVÁ	Datum: 18. 12. 2019